

Pothranjenost u starosti – Informacije i savjeti za kućnu i stacionarnu njegu

Pothranjenost označava trajni nedostatak energije, proteina i/ili hranjivih tvari s posljedicama za zdravstveno stanje.

Razlikuje se:

Kvantitativna pothranjenost:

- Primljena energija dugoročno manja od potrebe
- Kod osoba od 65 godina starosti: indeks tjelesne mase ispod $20\text{kg}/\text{m}^2$ i neželjeni gubitak težine više od 5 % u tri mjeseca

Kvalitativna pothranjenost:

- Nedostatak proteina ili drugih hranjivih tvari uprkos dovoljnog unosa energije. To znači da i ljudi s normalnom ili prekomjernom tjelesnom težinom mogu da budu pothranjeni.

Često nastupaju kombinacije oba navedena oblika.

Pothranjenost može da oslabi odbranu imuniteta i povećati brzinu, trajanje i težinu infekcije. Opšta slabost, pogoršanje opšteg stanja, padovi i upute u bolnicu su moguće posljedice.

Odbijanju hrane i gubitku apetita mogu da doprinesu razni razlozi. Važno je da se prepoznaju uzroci pothranjenosti, da bi se isti uklonili i preventivno spriječili.

Znakovi za nastupajuću ili postojeću pothranjenost:

- Neželjeni gubitak težine npr. 5 % u protekla 1-3 mjeseca ili 10 % u proteklih 6 mjeseci
- Odbijanje pića i jela
- Umor
- Bevoljnost
- Opšta slabost
- Labava odjeća
- Upali obrazi, istaknute koštane izbočine
- Opstipacija (zatvor stolice)
- Suha koža i sluznice
- Iznenadna zbunjenost

Primjerak za protokol količine
jela i pića stanara ustanove za
starije osobe pronaći ćete pod
Downloads na
www.seniorenverpflegung.nrw

Da bi protokolirali rizike i znakove pothranjenosti, postoje različiti instrumenti za Screening. Redovno ponavljanje je neophodno. Kod prikazane pothranjenosti neophodna je analiza ishrane za sveobuhvatnu dijagnozu problema kod ishrane. Različite instrumente pronaći ćete na: www.dgem.de
Prikladan za praksu je uz to instrument „Njegovateljski protokol pothranjenosti i njeni uzroci u stacionarnoj dugoročnoj njezi/njezi ljudi starije dobi (PEMU)“.

Uravnotežena ishrana pruža energiju i hranjive tvari, da bi se spriječila pothranjenost.

Preporuke „Njemačkog društva za ishranu-standard kvalitete za ishranu sa „Hranom na točkovima“ i u ustanovama za smještaj ljudi starije dobi“ (Potpuna ishrana, 7 dana):

- Min. 21 x (min. 3 x dnevno) žitarice, proizvodi od žitarica i krompir, od toga min. 14 x proizvodi od cjelovitog zrna i maks. 2 x proizvodi od krompira
- 21 x (3 x dnevno) povrće i salata, od toga min. 7 x sirova hrana i min. 2 x mahunarke
- 14 x (2 x dnevno) voće, od toga min. 7 x svježe ili duboko smrznuto bez šećera i sladila i min. 3 x orašastih plodova ili uljanih sjemenki
- Min. 14 x (min. 2 x dnevno) mlijeko i mliječni proizvodi
- Maks. 3 x meso/kobasica za ručak, od toga min. polovina bezmasno mišićno meso
- 1 – 2 x riba, od toga min. 1 x masna riba
- Ulje repice kao standardna mast
- Napici dostupni u svako vrijeme

Kod preniskog unosa energije ili smanjenja težine mogu se ponuditi namirnice koje su posebno bogate energijom odnosno jela se mogu obogatiti na odgovarajući način.

Namirnice posebno bogate energijom su npr.:

- Visoko vrijedna biljna ulja, kao ulje repice ili ulje lana
- Mahunarke
- Orašasti plodovi i uljane sjemenke (odnosno kaša napravljena od toga)
- (namočeno) suho voće
- Punomasno mlijeko i mliječni proizvodi
- Jaja

Ideje za recepte pronaći ćete u bazi podataka receptata na: www.fitimalter-dge.de

Kako može da se podstakne apetit i spremnost za jelo?

- Osigurajte ugodnu atmosferu za jelo.
- Jela pripremite na lijep način.
- Ponudite više manjih porcija.
- Uzmite u obzir osobne želje. Protokolisanje i aktualizacija biografije ishrane ima pri tome smisla.
- U slučaju potrebe ponudite podršku kod jela kao i pomoćna sredstva kao što su posebno posuđe i pribor. Fingerfood je također dobra ideja.
- Mirisi bude apetit – Na primjer kuhajte kafu u dnevnim prostorijama.
- U slučaju kada su intenzivni mirisi zasitni, hladna jela su bolji izbor.
- Crvena boja podstiče apetit – Isprobajte tanjir s crvenom ivicom ili crvenim povrćem. Moguće je i korištenje setova za stolove (vidi pod Downloads na www.seniorenverpflegung.nrw).
- Pojedini stanari se mogu uključiti kod pripreme jela. To podstiče apetit.
- Isprobajte ponudu „Amuse-Gueule“ ili bezalkoholnog aperitiva prije jela. Prikladni su na primjer jedan „Shot“ sok od povrća odnosno smoothie ili voćni sok, jaka juha, komad bijelog kruha, mala čaša bezalkoholnog piva, gorke vrste čaja, lagano gorke vrste povrća ili ukiseljeno povrće.
- Uključite začinsko bilje i začine.
- Kretanje na svježem zraku – Tu glad dolazi sama do sebe.

Savjete za unošenje tečnosti pronaći ćete u našem informativnom listu „Unošenje tečnosti u starosti“ pod Downloads na www.seniorenverpflegung.nrw

Da li imate pitanja? Kontaktirajte mjesto za umrežavanje ishrane za starije osobe SRV seniorenverpflegung@verbraucherzentrale.nrw ili putem telefona 0211 3809088

Gefördert durch:

Bundesministerium
für Ernährung
und Landwirtschaft

Ministerium für Landwirtschaft
und Verbraucherschutz
des Landes Nordrhein-Westfalen

verbraucherzentrale
Nordrhein-Westfalen